

De dichter K.P. Kavafis schrijft in zijn gedicht *De paarden van Achilles*:
Toen zij zagen dat Patroklos gedood was,
hij, zo dapper, zo krachtig en zo jong,
begonnen de paarden van Achilles te wenen;
hun onsterfelijke natuur kwam in opstand
tegen het werk van de dood dat zij aanschouwden.
Zij schudden met hun hoofden, wuifden met de lange manen,
stampten op de aarde met hun hoeven en treurden
om Patroklos.

De beschrijving door Kavafis wijkt in enkele opzichten af van de beschrijving in tekst 2.

- 2p 9 a Met welk element in tekst 2 vormt de beschrijving door Kavafis een tegenstelling? Ga in je antwoord in op zowel tekst 2 als de beschrijving door Kavafis.

In dit gedicht noemt Kavafis enkele elementen van het verhaal die niet in tegenspraak zijn met iets wat Homerus in tekst 2 vertelt, maar die door Homerus in tekst 2 niet expliciet genoemd worden, bijvoorbeeld de naam van Patroclus en het feit dat hij gedood is.

- b Beschrijf in eigen woorden een ander element van het verhaal dat door Kavafis genoemd wordt en dat door Homerus in tekst 2 niet expliciet genoemd wordt, maar dat ook niet in tegenspraak is met iets wat Homerus in tekst 2 vertelt.

Tekst 3

Regel 748-750 Ἐκτορ t/m αἴση

- 3p 10 a Citeer uit deze regels het Griekse tekstelement dat een tegenstelling vormt met ζῶός περ ἐὼν (regel 749).
- b Noteer een gegeven waarop Hecabe's opmerking in regel 749 (ἦ μὲν t/m θεοῖσιν) gebaseerd kan zijn. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen gelezen hebt.
- c Beschrijf in eigen woorden het gegeven waarop Hecabe haar opmerking in regel 750 (οἱ t/m αἴση) baseert. Baseer je antwoord op het vervolg (t/m regel 759 κατέπεφνε).

Regel 751-756 ἄλλους t/m ὧς

De werkwoordsvormen ἐξέλετο (regel 754), ῥυστάζεσκειν (regel 755) en ἔπεφνες (regel 756) verwijzen naar verschillende momenten in het verhaal.

- 2p 11 a Noteer deze drie werkwoordsvormen in chronologische volgorde, van eerder naar later.

De handeling die beschreven wordt met het werkwoord ῥυστάζεσκειν wordt door Hecabe aangemerkt als zinloos.

- b Citeer uit de regels 751-756 (ἄλλους t/m ὧς) het Griekse tekstelement waarmee Hecabe dit duidelijk maakt.

Regel 749-759 ἢ μὲν t/m κατέπεφεν

Deze passage kan inhoudelijk ingedeeld worden in vier onderdelen.

- 3p 12 Noteer voor elk van deze vier onderdelen het nummer van de regel waarmee het begint en noteer bij elk onderdeel een kort kopje dat de inhoud samenvat. Gebruik bij voorkeur in totaal niet meer dan 30 woorden.

Regel 761 Ἑλένη τριτάτη

- 2p 13 a Noteer de namen van de eerste twee personen en noteer van elk van beiden de familierelatie die zij met Hector hadden. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen gelezen hebt.
- b Leg uit dat het begrijpelijk is dat ook Helena een klaagrede houdt. Baseer je antwoord op de inhoud van Helena's rede.

Regel 766 ἐξ οὗ t/m πάτρης

- 2p 14 Beschrijf de aspectswaarde van elk van beide werkwoordsvormen in deze regel. Ga in je antwoord in op de betekenis van beide werkwoordsvormen.

Regel 768-772 ἀλλ' εἶ t/m ἐπέεσσι

In boek 3 van de *Ilias* zegt Priamus tegen Helena:

Jij hebt voor mij niet de schuld - 't zijn de goden geweest die mij deze tranen verwekkende strijd met het volk der Achaiërs bezorgden.

- 2p 15 a Citeer uit de regels 768-772 (ἀλλ' εἶ t/m ἐπέεσσι) het Griekse woord waaruit blijkt dat Helena aan dergelijke opmerkingen van Priamus terugdenkt.
- b Verdedig de stelling dat de toevoeging ἡ ἔκυρή (regel 770) in dit gezelschap niet tactvol is.

Regel 778 **voer nu hout aan naar de stad**

- 1p 16 Beschrijf het verband tussen deze woorden en de slotscène van de *Ilias*.

Let op: de laatste vragen en opdracht van dit examen staan op de volgende pagina.